

بررسی تجاوز و خشونت علیه زنان در پرتو حقوق

حمیدرضا آقابابائیان، وکیل پایه یک دادگستری؛ در دین اسلام و سایر ادیان الهی، نحوه ارتباط زن و مرد از مجموعه‌ای از هنجارها تبعیت می‌کند که عبور از این هنجارها ناپسند و مستحق جریمه و مجازات است. رابطه آزار جنسی و تجاوز جنسی و رابطه نامشروع، جریحه‌دارکردن عفت عمومی و امثالهم ازجمله جرائمی است که در سال‌های اخیر با گسترش فضای مجازی و دسترسی آزاد و سریع به اینترنت و گوشی همراه به‌طور فزاینده‌ای در بین اقشار و اصناف مختلف درحال افزایش است. این پدیده شوم حد و مرزی برای خود قائل نیست. به عبارتی جنگ و جدل و تجاوز شاید تاریخی معادل تاریخ بشر داشته باشد. اما همه ممالک مترقی دنیا تلاش داشته‌اند با گذر از دوران سنتی به مدرنیته و تعین سن و سال قانونی برای اعمال و رفتار و آزار جنسی و خشونت‌آمیز مجازات سختی برای آن اعمال کنند تا از این طریق از این دختران فعلی و زنان و مادران آینده‌ساز حمایت کنند. آزار و تجاوز جسمی در کشور مدرنی همچون ایتالیا آقای سیلویو برلوسکونی را محکوم به زندان و اراانه خدمات عمومی می‌کند. حسن این قانون خوب ضمانت اجرای قوی آن است که نماینده مجلس و کارگردان و ورزشکار مشهور و معروف نمی‌توانند از منفذ قانون نفوذ کرده و هر آنچه را یافت می‌نشد، انجام دهند. گسترش رو به رشد این پدیده شوم و آمار سیاه آن و چهره خاص بودن متجاوزان این جرائم، نویسنده را بر آن داشته تا در این مجال کوتاه به بررسی مفهوم و مجازات آن در قوانین داخلی و بین‌المللی بپردازد.

تجاوز از منظر ادیان آسمانی

در دین مبین اسلام و سایر ادیان الهی، نحوه ارتباط زن و مرد از مجموعه‌ای از هنجارها تبعیت می‌کند که عبور از این هنجارها ناپسند و مستحق جریمه و مجازات است. رابطه آزار جنسی و تجاوز جنسی و رابطه نامشروع، جریحه‌دارکردن عفت عمومی و امثالهم ازجمله جرائمی است که در سال‌های اخیر با گسترش فضای مجازی و دسترسی آزاد و سریع به اینترنت و گوشی همراه به‌طور فزاینده‌ای در بین اقشار و اصناف مختلف در حال افزایش است. این پدیده شوم حد و مرزی برای خود قائل نیست و برای آن فرقی بین هنرمند، بازیگر، ورزشکار، سیاستمدار، نماینده و کارمند دولت، مدیر، معلم و دانش آموز مدرسه نیست. اکثر قریب به اتفاق علمای مسلمان بر این باورند که عمل زنی که مجبور شده یا با اکراه به رابطه جنسی تن داده باشد، شامل کیفر و حد نمی‌شود و گناهی متوجه او نیست؛ اما کیفر کسی که به زنی تجاوز کند، اعدام است.
بالبین حال تصور می‌شود رویکردهای فرهنگی در جوامع مسلمان نسبت به مسئله تجاوز جنسی و نیز لزوم شهادت شاهدان، باعث می‌شود تعداد تجاوزهای جنسی گزارش‌شده در این کشورها بسیار کم باشد.

مفهوم آزاروتجاوزجنسی در قانون داخلی

در قوانین ایران آزار یا تعرض جنسی تعریف دقیقی نشده و خشونت جنسی به تجاوز جنسی محدود شده که اثبات آن نیز دشوار است.
وفق ماده ۲۲۴ قانون مجازات اسلامی، مجازات تجاوز به عنف اعدام است. متجاوزان معمولاً فقط بر اساس شهادت گواهان محکوم نمی‌شوند؛ بنابراین باید مدارک تأییدکننده از دیگران و پزشکی قانونی کسب شود.

جدول ۴۳۷۳ • طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- نوعی اختلال بینایی که در کودکان شایع است- کتابی تألیف اسدی طوسی۲- کرانه‌های آسمان- جانور خیالی ترسناک- از پهن۳- مورد اعتماد- محکم و استوار- سوره چهل‌وچهارم قرآن ۴- کنترل دقیق- پشت‌گرم- عدد بی‌اثر در ضرب ۵- حرص- سنگ آسمانی- همراه مثل ۶- یک نفر- ازبایی‌کردن- شیف‌ت ۷- طرف- مترجم- نوعی طلاکوب روی جلد کتاب ۸- سازمان بین‌المللی استاندارد- زره جنگاوران قدیم- فریب ۹- رفیق منحرف- ساخت‌ویاخت- ماه دهم ۱۰- استخوان دیواره قفسه سینه- همدم- بسیار زیاد ۱۱- مقام و رتبه- اسباب نزدیکی به خدا- ورقه آهنی مشبک برای ساخت سقف کاذب ۱۲- حرف انتخاب- به پارچه می‌زنند تا برق شود- دورافتاده ۱۳- نوشیدنی حرام- دوستی- عارضه‌ای گوارشی ۱۴- از گیاهان آبارتمانی‌سی که از نور وسط روز بیزار است- جنین- از القاب امرای ترک ۱۵- حالت و کیفیت- لبنیات یکنواخت در اجزا

عمودی:

۱- کامل و تمام- هافبک تیم ملی فوتبال کرواسی ۲- سود- پیامبری که در سالخوردگی صاحب فرزند شد- قورباغه درختی ۳- بندر گردشگری گرجستان- برگزیده- سازمان همکاری‌های اقتصادی ۴- ادب از بی‌ادبان آموخت- قدرت و نیرو- ماه پاییزی ۵- گرفتاری و مزاحمت- بخش خارجی هر چیز ۶- از ادات پرش- شراره آتش- تولیدمثل ۷- علم مواد- شتر تندرو- زبان مردم پاکستان ۸- مرگ- غذای محلی شیرین زنجان- جمله قرآنی ۹- مقدار کمی از غذا- گاز

www.sharghdaily.com

عمومی سازمان ملل متحد خشونت علیه زنان را «هرگونه عمل خشونت‌آمیز بر پایه جنسیت که بتواند منجر به آسیب فیزیکی (بدنی)، جنسی یا روانی زنان بشود» تعریف کرده است که شامل «تهدید به این کارها، اعمال اجبار یا سلب مستبدانه آزادی (چه در اجتماع و چه در زندگی شخصی)» می‌شود. اعلامیه رفع خشونت علیه زنان در سال ۱۹۹۳ بیان می‌کند که این خشونت ممکن است توسط افرادی از همان جنس، اشخاص عادی، اعضای خانواده‌ها و دولت‌ها اعمال شود. همچنین هرگونه رفتار خشن وابسته به جنسیت را که موجب آسیب جسمی، جنسی، روحی و رنج زنان شود، خشونت علیه زن می‌گویند. این خشونت می‌تواند با تهدید، اجبار یا سلب اختیار و آزادی، به‌صورت پنهان یا آشکار انجام شود. کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان سال ۱۹۷۹، کنفرانس جهانی حقوق بشر در سال ۱۹۹۳ خشونت علیه زنان را نکوهش کرد.

اعلامیه رفع خشونت علیه زنان، منتشرشده توسط سازمان ملل متحد در سال ۱۹۹۳، اولین ابزار بین‌المللی بود که به خشونت علیه زنان پرداخت. این سند به‌طور ویژه به ماهیت اختلاف جنسی تاریخی و همیشگی برای فهم خشونت علیه زنان اشاره می‌کند. در کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه در سال ۱۹۹۴ خشونت علیه زنان با بهداشت، حقوق تولید مثل و تهیه توصیه‌ها به دولت‌ها برای جلوگیری و همچنین رسیدگی به خشونت علیه زنان و دختران ارتباط داده شد. در سال ۱۹۹۶، مجمع جهانی بهداشت خشونت را یک موضوع اصلی بهداشت عمومی خواند و در زیرمجموعه‌ها خشونت و خشونت جنسی دو موضوع نزدیک به هم هستند؛ دو نوع خشونت که معمولاً علیه زنان اعمال می‌شوند. این موضوع در سال ۲۰۰۲ با یک گزارش مجمع جهانی بهداشت دنبال شد. در سال ۱۹۹۹، سازمان ملل متحد پروتکل اختیاری کنوانسیون حذف همه انواع تبعیض علیه زنان را تصویب کرد و ۲۵ نوامبر را به‌عنوان روز جهانی رفع خشونت علیه زنان تعیین کرد.

در سال ۲۰۰۲ و در ادامه بیانیه ۱۹۹۶ مجمع جهانی بهداشت درباره خشونت یک مورد بهداشت عام، سازمان جهانی بهداشت اولین گزارش جهانی در مورد خشونت و بهداشت را صادر کرد که انواع متعددی از خشونت و تأثیر آن بر بهداشت عام را بررسی می‌کرد. این شامل خشونت‌هایی که زنان را به‌شدت تحت تأثیر قرار می‌داد نیز می‌شد. «مطالعات جامع درباره هر نوع خشونت علیه زنان» از دبیرکل سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۶ اولین سند همه‌جانبه در این مورد است. کنوانسیون منع و مبارزه با خشونت علیه زنان و علیه خشونت خانگی سال ۲۰۱۱ شورای اروپا، دومین ابزار قانونی محلی خشونت علیه زنان و دختران است. در سال ۲۰۱۳ کمیسیون مقام زن ملل متحد که در اجماع پذیرفته شد، بر حذف و منع تمامی انواع خشونت علیه زنان و دختران به توافق رسید (قبل از آن چنین توافقی وجود نداشت). در سال ۲۰۱۳ همچنین مجمع عمومی سازمان ملل متحد اولین قطع‌نامه فراخوان به‌ حمایت از افراد فعال حقوق بشر زنان را تصویب کرد. این قطع‌نامه دولت‌ها را به برقراری قوانین و شیوه کارهای حمایت از مدافعان حقوق زنان برمی‌خواند. افزون بر این در کشورهای صنعتی تلاش‌هایی برای کاهش خشونت علیه زنان صورت گرفته است.

اشکال تجاوز جنسی

همان‌طور که گفته شده تجاوز جنسی به معنی تحمیل رابطه جنسی به فردی دیگر بدون رضایت اوست. تجاوز می‌تواند اشکال مختلفی داشته باشد: مرد به زن، زن به مرد، مرد و زن به کودک، زن به زن و مرد به مرد. تجاوز جنسی حتماً نباید همراه با دخول باشد، هر شکل از رابطه جنسی که در آن رضایت نباشد، تجاوز جنسی محسوب می‌شود. درباره ارتباط بزرگسالان با افراد زیر سن قانونی، حتی در صورت وجود رضایت، بازهم وضعیت را تجاوز اطلاق می‌کنیم؛ بنابراین شرط لازم تجاوز جنسی یا عنصر روانی آن این است که تجاوز جنسی باید در بافتی از نارضایتی قرار گیرد. گاهی اوقات فرد توانایی ابراز مراتب نارضایتی خود را ندارد، تهدید شده است یا مورد ارباب قرار گرفته، باج

تجاوز در بسیاری متون قضائی، آمیزش (مقاربت) جنسی یا انواع دیگر روابط جنسی است که بدون رضایت فرد قربانی، از سوی شخص متجاوز بر او تحمیل می‌شود. سازمان ملل، آن را تحت عنوان «مقاربت جنسی بدون رضایت»، تعریف می‌کند و سازمان جهانی سلامت، در سال ۲۰۰۲ تعریف «نفوذ به مقعد یا وولوا (vulva) همراه با اعمال زور و تحت اجبار، به وسیله آلت جنسی مردانه، سایر اندام‌های بدن یا یک شیء» را ارائه داده است.

از سوی دیگر، بعضی جوامع مانند آلمان، تعاریف جامع‌تری را به کار می‌برند که در آنها، الزامی برای مقاربت در تجاوز نیست و دادگاه جنایی بین‌المللی برای رواندا ۱۹۹۸، تجاوز (rape) را «تجاوز فیزیکی با ماهیت جنسی، که به یک شخص تحت اجبار اعمال می‌شود»، تعریف می‌کند. در بعضی متون قضائی اصطلاح تجاوز (rape) با اصطلاحاتی مانند «رفتار خشونت‌آمیز جنسی» یا «رفتار جنایت‌آمیز جنسی»، جایگزین شده است. اما بسیاری از متون قضائی و کشورها، تجاوز را همچنان آن دسته از اعمالی می‌دانند که همراه با اعمال خشونت جنسی باشد. در سایر کشورها نیز قوانین تقریباً مشابه ولی با توجه به فرهنگ آن کشور است.

کنوانسیون رفع خشونت علیه زنان اصطلاحی تخصصی است که مانند جنایت بر پایه بیزاری، برای توصیف کلی کارهای خشونت‌آمیز علیه زنان به کار می‌رود. این شکل از خشونت علیه گروه خاصی از مردم اعمال می‌شود و جنسیت قربانی، پایه اصلی خشونت است. سازمان ملل متحد روز ۲۵ نوامبر (چهارم یا پنجم آذر) را روز بین‌المللی مبارزه با خشونت علیه زنان اعلام کرده است. مجمع

می‌دهد یا در وضعیتی قرار دارد که توانایی تصمیم‌گیری در این مورد را ندارد، مثلاً در حالت مستی است یا خواب است یا عقب‌ماندگی ذهنی دارد. در بسیاری از کشورها شاهد مفهوم‌پردازی تجاوز زوجی هستیم؛ یعنی یک زوج رابطه جنسی را بر همسر یا شریکش تحمیل کند. در کشورهایی مثل ایران که تمکین جنسی جزء وظایف زن به مرد است، این امر می‌تواند بی‌مفهوم به نظر برسد، اما در برخی کشورها تحمیل را بین زوجین غیرقانونی می‌شمارند.

انواع تجاوز جنسی

انواع تجاوز بر اساس وضعیتی که تجاوز در آن صورت می‌گیرد، جنسیت و ویژگی‌های متجاوز، جنسیت و ویژگی‌های قربانی طبقه‌بندی می‌شود. از انواع تجاوز می‌توان به تجاوز توسط آشنا، تجاوز زناشویی یا تجاوز زوجی، تجاوز دسته‌جمعی، تجاوز به محارم، تجاوز در زندان، تجاوز جنگی، سوءاستفاده جنسی از کودکان و تجاوز از لحاظ قانونی اشاره کرد. نوعی دیگر از تجاوز، تجاوز خاکستری است که مفهوم عجیبی دارد. در تجاوز خاکستری هر دو طرف در انجام این عمل تردید دارند یا در تعریفی دیگر قربانی نمی‌تواند به متجاوز بفهماند که واقعا میلی برای انجام رابطه جنسی ندارد و متجاوز گمان می‌کند یا ترجیح می‌دهد که فکر کند قربانی علی‌رغم مقاومت ظاهری در باطن به انجام این کار رضایت دارد.

مطابق تبصره دوم ماده ۲۲۵ قانون مجازات اسلامی مبنی بر اینکه «هرگاه کسی با زنی که راضی به زنای با او نباشد، در حال بی‌هوشی، خواب یا مستی زنا کند، رفتار او در حکم زنای به‌عنف است. در زنا از طریق اغفال و فریب‌دادن دختر نابالغ یا از طریق ربایش، تهدید یا ترساندن زن، اگرچه موجب تسلیم‌شدن او شود نیز حکم فوق جاری است.» به علاوه، آزار جنسی صرفاً رابطه جنسی و فیزیکی شمرده نمی‌شود و بسیاری از رفتارهای نامتعارف دیگر را دربر می‌گیرد که درخصوص هریک از این رفتارها، مجازات‌های مختلفی در نظر گرفته شده است که شدت آنها متفاوت خواهد بود. همچنین لازم به ذکر است تجاوز لزوماً از سوی مرد به زن صورت نمی‌گیرد، بلکه در بسیاری از موارد مردان یا حتی کودکان قربانی این نوع از تجاوز هستند. مطابق تعریف قانون مجازات اسلامی آزار جنسی به چند گروه تقسیم می‌شود:

الف- آزار جنسی با رضایت واقعی: در صورتی که رابطه جنسی بدون اکراه و اجبار صورت گیرد یا به عبارت دیگر با رضایت طرفین انجام شود، فرد مشمول مجازات کیفری نخواهد شد، مگر آن‌که آسیب‌ها یا خسارات مادی یا معنوی مختلفی در این رابطه شکل گرفته باشد که ازجمله آنها می‌توان به بارداری ناخواسته، بروز انواع بیماری‌ها و خدشه‌دارشدن حیثیت اشاره کرد.

ب- آزار جنسی بدون رضایت: این نوع از آزار جنسی با نارضایتی کامل قربانی همراه است. تجاوز به‌عنف مصداقی کامل از آزار جنسی بدون رضایت است که معمولاً با آسیب بدنی، روحی و روانی قربانی همراه است. در این مورد، متجاوز با اجبار دست به چنین اقدام ناپسندی زده و قربانی را مجبور به چنین عملی می‌کند. تجاوز در زمان بستن دست و پا در زمان بی‌هوشی و اغما ازجمله نمونه‌های آزار جنسی بدون رضایت به شمار می‌رود.

ج- آزار جنسی با حکم نارضایتی: شرایطی را تصور کنید که در آن مادری به دلیل محافظت از فرزندان خود ناگزیر تن به رابطه جنسی می‌دهد. در این شرایط نیز اگرچه این عمل با رضایت فرد قربانی صورت گرفته است، اما از آنجایی که با اکراه همراه بوده است نوعی آزار جنسی محسوب می‌شود. به عبارت دیگر، او به منظور دفاع از فرزندان خود و برای جلوگیری از وقوع خسارتی بزرگ‌تر تن به برقراری رابطه جنسی داده است که اگرچه با اجبار همراه نبوده است اما یکی از مصادیق آزار جنسی به شمار می‌رود. در مواردی نیز دیده شده است فردی، به عنوان مثال برای معاینه پزشکی به دکتر مراجعه کرده است، اما هنگام معاینات، پزشک مورد نظر یا را فراتر گذاشته و دست به اقداماتی می‌زند که از معاینه فراتر است. چنین رفتاری را نیز می‌توان نمونه دیگری از اذیت جنسی با حکم نارضایتی دانست.

ادامه در صفحه ۱۰

			۹	۲	۶
۷					۲
۶			۱	۵	۹
	۵			۸	
			۲	۶	۸
	۳				۹
	۴		۶	۱	
				۵	۷

			۱		
			۵	۲	۹
	۷		۳	۵	۶
	۵		۶		۲
۸	۳		۵		۶
۶	۱		۸		۳
			۵	۷	۸
			۱	۹	
				۶	

سودوکو سخت ۳۳۶۹

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳x۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ساده ۳۳۶۹

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو
Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عده‌های بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۱	۸	۳	۶	۹	۷	۵	۲	۴
۷	۹	۵	۸	۲	۳	۳	۱	۶
۴	۶	۲	۱	۳	۵	۷	۸	۹
۲	۷	۸	۵	۶	۹	۱	۴	۳
۹	۵	۴	۸	۱	۶	۷	۳	۲
۳	۱	۶	۴	۷	۲	۹	۵	۸
۸	۲	۹	۷	۱	۳	۴	۶	۵
۵	۳	۷	۲	۴	۶	۸	۹	۱
۶	۴	۱	۹	۵	۸	۲	۳	۷

۹	۲	۳	۶	۱	۵	۸	۴	۷
۸	۱	۷	۹	۲	۳	۵	۶	۴
۴	۶	۵	۳	۷	۸	۱	۲	۹
۶	۳	۹	۴	۸	۱	۵	۷	۲
۵	۴	۲	۳	۹	۶	۸	۱	۷
۱	۷	۸	۵	۶	۲	۹	۳	۴
۷	۹	۶	۲	۳	۴	۱	۸	۵
۲	۵	۱	۸	۴	۷	۹	۳	۶
۳	۸	۴	۱	۹	۷	۲	۵	۶

حل جدول ۴۳۷۲

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۳	۵	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۵	۱۷	۱۹	۲۱	۲۳	۲۵	۲۷	۲۹
۲	۴	۶	۸	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۳۰
۳	۵	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۵	۱۷	۱۹	۲۱	۲۳	۲۵	۲۷	۲۹	۳۱
۴	۶	۸	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۳۰	۳۲
۵	۷	۹	۱۱	۱۳	۱۵	۱۷	۱۹	۲۱	۲۳	۲۵	۲۷	۲۹	۳۱	۳۳
۶	۸	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۳۰	۳۲	۳۴
۷	۹	۱۱	۱۳	۱۵	۱۷	۱۹	۲۱	۲۳	۲۵	۲۷	۲۹	۳۱	۳۳	۳۵
۸	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۳۰	۳۲	۳۴	۳۶
۹	۱۱	۱۳	۱۵	۱۷	۱۹	۲۱	۲۳	۲۵	۲۷	۲۹	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷
۱۰	۱۲	۱۴	۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۳۰	۳۲	۳۴	۳۶	۳۸
۱۱	۱۳	۱۵	۱۷	۱۹	۲۱	۲۳	۲۵	۲۷	۲۹	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹
۱۲	۱۴	۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۳۰	۳۲	۳۴	۳۶	۳۸	۴۰
۱۳	۱۵	۱۷	۱۹	۲۱	۲۳	۲۵	۲۷	۲۹	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱
۱۴	۱۶	۱۸	۲۰	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۳۰	۳۲	۳۴	۳۶	۳۸	۴۰	۴۲
۱۵	۱۷	۱۹	۲۱	۲۳	۲۵	۲۷	۲۹	۳۱	۳۳	۳۵	۳۷	۳۹	۴۱	۴۳